1873. V. évfolyam. **159. szám.** Szombat, augusztus 16.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ¼ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben.
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a leg olcsóbb áron.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Holnapra.

⁂ A debreczeni baloldali párt bizottmánya holnap délelőtt — mint köztudomásu dolog, — gyülést fog tartani.

Debreczen város polgárainak országszerte megvan az a tekintélye, hogy szava nem hangzik el a pusztában kiáltó szó gyanánt, hanem inkább mint irányadó figyeltetik meg.

E tekintélynél fogva nehéz is ennek helyzete. Mert vigyázni kell minden igére, mely ajkainkról elrepül, hogy az a komoly és érett megfontolás gyümölcse legyen.

Nem tudjuk, mi ügyek fognak holnap szőnyegre kerülni, de jelezni óhajtjuk, hogy nemcsak a város polgársága, hanem az egész ország gondolkozó része tekint várakozólag a holnapi pártbizottmányi gyülés elé. Várnak tehát a bizottmánytól valami eredményt, s e várakozásnak meg kell felelnie.

Lehetetlen figyelmen kivül hagyni a baloldal kebelében az utóbbi időben történt mozgalmakat. Ugy lehet, hogy sokan lesznek, kik elodázni akarják e kérdést, azon oknál fogva, hogy ama mozgalom csak egy-két ember kedélyességének nyilvánulása volt.

Okul szolgálhatna talán még e kérdés mellőzésére azon körülmény, hogy a pártvezérek ez ügyben nem nyilatkoztak, s igy talán az egész dolgot a feledékenység tengerébe hagyják merülni.

Véleményünk szerint a baloldal kebelében támadt mozgalmak sokkal inkább felzaklatták a kedélyeket, mint hogy azokat egyszerü hallgatással el lehetne temetni.

Nem vezetne itt czélra a továbbra is kételyben tartás, hanem megnyugtatásra vár itt a polgárság.

A pártvezérek eddigi hallgatása pedig nemhogy csilapitólag hatott volna, hanem fokozta az általános érdeklődést, annyival inkább, mivel a nyilvánosság utján is fel valának szólitva nézeteik kinyilvanitására.

Körülbelől egy éve, hogy a debreczeni baloldali pártbizottmány együtt nem tanácskozott, most tehát sok megbeszélni való lesz

Nem akarjuk a különböző kérdéseket hirtelenében előrántani, azt hiszszük, hogy a fontosabb dolgok ugy is vitatás alá kerülnek holnap.

Annyit azonban óhajtunk kijelenteni, hogy a pártbizottmánynak nyilatkozni kell a felől, hogy a bihari pontokhoz továbbra is ragaszkodik, s az engedékenység politikáját nem követheti.

Feltevésekre alapitott okoskodással — ugy lehet — e nézetünknek sokan ellenmondanak; de mi ezek ellenében hivatkozunk a közelmult eseményeire.

Deák Ferencz is az engedékenység politikáját követte Bécs iránt, azzal biztatván önmagát és nemzetét, hogy ily uton lassanként tökéletesithetjük alkotmányunkat, s gyarapithatjuk jogainkat. S mi az eredmény? — az, hogy lassanként sülyedünk e politika mellett.

Óvatosságot, kellő erélyt és hazafiui szilárdságot ajánlhatunk mi a pártbizottmánynak.

Gondolja meg, hogy nemcsak mi, debreczeni baloldaliak, hanem a nemzet nagy része kiséri élénk figyelemmel tanácskozásait.

Meg vagyunk győződve, hogy a Debreczen város polgárságának tulnyomó többségét tevő ellenzék nyilatkozata s eljárása méltó leend eddigi hirnevéhez s a nemzethez!

— **Budapest** városa a nemzetközi statisztikai kongreszszust meghivja, hogy az 1875-ik évi gyülését ott tartsa.

— **A magyar hitelbank** a sószállitási üzletet hazánkból Romániaba megszerezte, még a sóegyedárusságot is ki akarja bérelni.

— **Mocsári Lajosra** vonatkozó ajánlatunk tárgyában elvtársaink sorából felszólamlást vettünk azon okon, hogy Mocsári szélső baloldali. Mi őt a bihari pontok alapján állónak ismerjük, melyeket mi is vallunk s melyektől sem jobbra, sem balra el nem térni elhatározott akaratunk. Mocsári épen azért vitázott Csernátonyval, mert ez utóbbi elodázandóknak tartotta a pártnak a közjogi alap megváltoztatása iránti törekvéseit. Mi tehát Mocsárit balközéppártinak tartjuk, s mint ilyet ajánlottuk képviselőül Kecskemétre. — Egyébiránt ismételjük azon sokszor nyilvánitott óhajtásunkat: vajha a baloldali párt két árnyalata — mielőbb egyesülhetne!

— **Budapest városa** az ottani pénzintézeteknél elhelyezett 3 millióját felmondta, a pénzintézetekben pedig alig van most 5 millió. Képzelhetni a zavart.

— **Jól kezdik** jobboldali lapjaink. A csajkások kerületében Stratimijovics Tivadar kir. aljárásbirót akarják megválasztatni képviselőül, s az ellenzéket „forradalmi kottériá"-nak nevezik. No igy majd meghóditják az egész végvidéket.

— **A vágvölgyi vasut** oly szerencsétlen, mint egykor volt a magyar északkeleti. Vállalkozója bukása folytán a tovább épités megszünt.

— **A magyar Dunagőzhajótársulat** hajóit az osztráknak adta el, mert nem volt pénze.

Az országgyülés és az inség.

Horn Ede képviselő a „Hon"-ban azon felszólitást intézi a kormányhoz, hogy a képviselők az aratás eredményének megtudása végett nehány napi tanácskozásra összehivassanak. —

Némelyik ellene van az országgyülés nehány napi tanácskozás végetti összehivásának. A ki igy vélekedik, az csak hallomásból ismeri a bajt.

Az országgyülésnek nem lehet szebb feladata, mint az országot a fenyegető inségtől, — bölcs intézkedései által megóvni — s azt tegye minél hamarább, mert mentül tovább vár, annál nehezebb lesz a küzdés a viszály elháritására.

Az összegyülendő képviselők ismerni fogják vidékőknek állapotát, rosz viszonyainak mérvét, s ahoz képest tudni is fogják a baj orvoslását tanácsolni.

A közegészség ügyén kivül, még egy szomoritó és nem kevésbé aggasztó körülmény szolgáltat okot az aggodalomra, t. i. a rendkivüli rosz termés az ország több vidékén, kisebb nagyobb mérvben inség fenyegeti az ország lakosainak nagy részét, — ezt enyhiteni bölcs intézkedések által elejét venni a mennyire lehetséges, ez lesz teendője az egybehivandó országgyülésnek.

Rendkivüli idők, rendkivüli viszonyok, rendkivüli intézkedéseket és ideiglenes rendszabályokat igényelnek.

Magyarországnak, mint egyedül földmüvelő országnak anyagi jóléte csupán termésétől van feltételezve, kereskedelme és ipara csak is attól függnek, a rosz terméssel szemben ezek is hanyatlanak, ez képezi a nemzeti vagyont, a tőkét, ha nincs termés megbénulnak az erők, a társadalmi mozgalom főtényezői, és megszünik ugy az egyes ember, — valamint az állam élete.

Magyarországon volt már máskor is rosz termés — még — különböző vidékein talán rosszabb, mint most, de oly nyomasztó hatást sohasem gyakorolt a magyar emberre, mint most.

Magyarországon mindig terem annyi, hogy saját szükségletét fedezheti — a kivétel — a rosz termés idején csakis a nagyobb birtokosok és a gabona kereskedőknek van hasznára, de a kisebb birtokosok, bérlők és földmüvelő osztálynak romlására szolgál, — most a gabna kereskedők má jó előre — finom szaglási tehetségüknél fogva olcsó áron megvásárolták a szorult gazdálkodótól gabnáját, azt külföldre kiküldendő, a mit mi később 3-szoros áron fogunk majd visszavásárolni.

A bécsi börzei bukás sokkal mélyebbre hatolt be nemzetünk életébe, mintsem azt eleinte gondoltuk. — A Bécscsel való közös politikai mint társadalmi viszonyunk nemcsak anyagi romlást, hanem erkölcsi sülyedést is idéz elő polgári életünkben.

A bécsi „Krach" láthatlan következménye nemcsak a kereskedelmi, de a gazdászati élet ártatlan rétegeiben is kezd nyilvánulni.

Földmüvelő népünk sohasem részesült nagy kreditben — de nem is tartott rá igényt — mindig volt annyi hitele magános embereknél és a vidéki kisebb pénzintézeteknél, hogy gazdálkodását folytathatta terméséből, s azt pontosan visszafizette.

A bécsi „Krach" megingatta a legártatlanabb emberek közt is a kölcsönös bizalmat megszüntette a hitelt. A szükölködő gazda, az aratási kilátások megujulása után kénytelen volt, az aratási költséget fedezendő, a remélt termésnek egy részét előre eladni, mert a kolerajárvány beálltával a munkaerő azon arányban megdrágult, a mily mértékben kevesbedett. Mi lett az eredménye? tudjuk, hogy fájdalom! az összes termés értéke nem felel meg a reá forditott költségnek.

A gazdálkodó számolt p. 1000 köböl gabonatermésre, — és joggal, mert elvetett 200 köböl gabnát, gondolván eladok 500 köblöt, marad még 500.

A gabnakereskedő megveszi ugyan tőle az 500 köböl gabnát 5 frtjával, de hitel hiánya miatt nem adhat csak 2 frt előleget egy köbölre. — Mittévő legyen a szegény gazdálkodó? A viszonyok kényszeritik — a szenzálok szoritják — felveszi az 1000 frtot, azt jó aratás reményében elkölti a munkáltatásra, el is végezte már minden munkáját, el is csépeltette gabnáját és ime! borzasztó jelenség! rettentő csalatkozás! a remélt 1000 köbölből alig lett 200.

Mit csináljon evvel? vetnivalónak, vagy cselédei s családja számára hagyja-e meg, vagy a kereskedőnek adja át?

A becsületérzet — nem törődve jövőjénél — az utóbbit parancsolja teljesiteni. — De a kereskedő nem elégszik ám meg a 200 köböllel, még 300-nak a differencziáját, t. i. még 1500 frtot is követel s pedig jogosan, mert most 10 frt egy köbölnek az ára, hisz ugy adta ő el a 200 köblöt is.

Beperli, a törvény nemcsak a 1500 frtot, hanem költséggel, kamattal, fáradsággal együtt megitéli, — exequálja, — közbejő az adóvégrehajtó, érvényesitendő az államnak elsőbbségi jogát, s igy elkövetelik a szegény gazdálkodónak minden ingóvagyonát.

Így lesz tönkre egy becsületben s eddig köztiszteletben élt családapa — családja közepette, megfosztva vagyonától, hitelétől és becsületétől.

Csoda-e? ha ily körülmények között a közerkölcsiség érzete a legbecsületesebb emberben is ingadozni kezd? csoda e, ha egy családfő családjától a végveszélyt elháritandó, oly nemtelen eszközökhöz folyamodik, melyek normális viszonyok mellett tiszta jellemével meg nem férbetnének?

Mit csinál? megbukik! megöli magát erkölcsileg, de megmentette családját a szegénységtől! A bécsi Krach adta a jelszót, most visz fog hangozni a társországból, a bukás eddig csak a kereskedelmi körökben divatozott, ezentul a gazdászati térre is át fog kapni s terjedni, csak azon különbséggel, hogyha a német bukik más rovására történik, de a szegény magyar gazda csakis a hitelezők zsarnoksága miatt bukik.

Az összehivandó országgyülésnek több fontos intézkedése között egyik feladata lenne, egy rendkivüli módot találni a szegény termelő érdekeinek védelmére a gabnauzsorások ellenében. A törvényszabta szigoru eljárással szemben, mint például a felényin tul károsodás elvéss, a moratóriumnak hizonyos nemét határozatilag kimondani. A bécsi kormány felhasználta ezt a börziánerek irányában, miért ne használja ezt fel a m. kormány a szerencsétlen termelők javára is?

M. J.

A vidékről.

Tetétlen, aug. 14.

Naponkint olvassuk a lapokból a kolerajárvány nagymérvü felléptét, ugy falukon, mint városokban; a lapokban, ugy a vidéki, mint fővárosiakban olvassuk azt is, hogy ezen borzasztó vendég mily mérvben szedi áldozatait; megfigyeltem ugy a városok, mint faluk számarányához mért áldozatokat, és azon meggyőződésre jutottam, hegy a halálozás ez idényben sokkal nagyobb falun, mint városokban, oka ennek a nagy hőségben megfeszitett erőt igénylő mezei munka, miközben a munkás a sok rosz viztől betegedik meg; nálunk ezen körülményt a tények bizonyitják; a halálozás 120 megbetegült egyén után 4 nap alatt 32 volt, azóta naponkint e mai napig 40—50 betegülés, ebből naponta 4—5 halott, ha számba veszszük, hogy községünk csak 2071 lelket számlál, ez felette sok. Némely ház már egészen üres, — lakói kihaltak.

A járvány alatt koleraorvosunk nem lévén, e tisztet helyettes járásorvos dr Müller Ede ritka szorgalom és önfeláldozással teljesiti — többnyire körünkben időzik, és müködésének sikerét nagyban tapasztalták, — miért is hálás köszönetünket érdemli.

Papp Zsigmond.

N.-Károly, aug. 14.

Városunk már régi időktől fogva jelentékeny kereskedelemmel birt, a miért a kereskedőosztálynak itt testülete is volt, a melyiknek ugyan jótékonyságát és czélját idáig nem birtam felfedezni, csupán annyit tudok, hogy ezen avult intézmény mintegy 30—40 éve a letelepedőtől, ki valami üzletet kezdett, 20 ftot beszedetett; minden tanitvány beiktatása és felszabaditásakor dijakat szabott és vett fel, a miért a tanitvány kárpótlásul felszabaditásakor egy kétfejü sassal ellátott és német nyelven szerkesztett bizonyitványt kapott, és mainapigis kapaz elnökségtől, ha ugyan hajlandó a dijat érte kifizetni.

Hogy azonban azon pénz, mely annyi éven át befolyt, hova lett forditva? az e testület elnökségének titka!! mert idáig fentállása óta tudtommal sem gyülés, sem számadástétel nem volt.

A mult évben, a midőn a legfelsőbb rendeletnél fogva az ily testületek szabadalmai meg lettek szüntetve, kötelessége lett volna nevezett kereskedői testület elnökségének közgyülést összehivni, számadásait beadni, és a közgyülés bizonyára üdvös intézkedéseket tett volna jövőre nézve; mert sokan ez osztályból jó tervekkel készültünk, egy egyletet ujonan szervezni, tanitványainknak vasárnapi iskoláról gondoskodni sat., de hiába vártunk, sőt a várakozást megsokalva, a mult évi aug. hó 30 án 19 helybeli kereskedő által aláirt kérvényt nyujtottunk be a testületi elnökséghez, melyben kértük a közgyülés megtartására, holott jogunk lett volna az elnökséget kötelességére figyelmeztetni, de ennek daczára, ez ideig se történt semmi, a miért én ügybarátaim nevében kénytelen vagyok az illető hatóság figyelmét ezen az uton felkölteni, annyival inkább, mert a testület vagyona, miután az ujonan nem szerveszkedett és uj alapszabályokat nem terjesztett be, — az állam javára lefoglalható.

Azonban, hogy ha a hatóság fogja a számadásokat megtétetni, és a testületnek régi vagyonát lefoglalja, azt hiszi a testület elnöksége, azzal elég lesz téve? vagy hogy a felelősség alól fel leszoek azon urak mentve, kik hanyagságok miatt nekünk anyagi, de főképen szellemi és erkölcsi kárt okoznak? Koránt sem.

Tudom, hogy azt fogják azon urak legelső mentségökre felhozni, hogy csak tiszteletbeli és nem fizetéses hivatalt viseltek, de ez nem mentheti fel a felelősség alól, mert ha egykor bizalommal tisztelték meg ügybarátai ezen urakat, ugy a bizalommal és megtisztetéssel nagyon visszaéltek.

Egyébiránt igen óhajtanám, hogy ha nevezett elnökség hosszas hallgatását arra használta volna fel, hogy vádaimat megczáfolja.

Több ügybarátom nevében
Hoffelder Mihály.

Ottomány, aug. 15.

A „Debreczen" 156-ik számában a „vidék"-ről czimü czikk irója, az ezen környék szánalomraméltó helyzetét ecsetelve, elmondja — sőt a helyeket meg is nevezi, — hogy a kolera mennyire dühöng, s mily nagy mértékben veszi ki osztalékát. Nem kétlem, sőt magam is biztosan állitom, hogy az általa megnevezett községek némelyikében a kolera valósággal dühöng: de hogy Ottományban a kolerajárvány uralkodnék, ezt határozottan tagadom, legalább ma 12 óráig sem kolerabetegülési, — sem annyival inkább halálozási — eset nem merült fel.

Az 1870 ik évi népszámlálás szerint 1000 lelket magában foglaló községünk lelkészi hivatalánál a halottak anyakönyvét mai napon személyesen megtekintvén, a következő eredményt találtam. Május hóban volt két halálozás, juniusban kettő, juliushóban szintén kettő, még pedig 13-án és 25-én az első aszkór, a 2-ik pedig vizibetegség következtében történt, azóta pedig haláleset nem merült fel.

Kiss Ferencz.

A bécsi közkiállitásról.

=.) Szerdán, — vagyis azon a napon, mikor utoljára kellett 1 frtot a közkiállitásba beléptidijul fizetni, mert e rendszabály közelébb eltöröltetik — mindössze 22,838 ember látogatta meg a kiállitást. A körcsarnok tetejére 1194-en mentek föl.

Az aug. 20. dijosztási ünep estéjét igen szépen ünepli meg a közkiállitás. A körcsarnok tetőzetén világitó gép szórja az elektrikus fényt a kiállitás közel s távoli helyeire, mig a király pavillonjáról hasonló tény árad szét. A zenekarok több helyen fölállitva, müködnek s a közönség a mulató pavillonok verandái alatt kedvtelve élvezheti majd az ünnep estéje gyönyöreit. Sajnos, hogy utóbbi időkben a közkiállitási téren lévő vendéglősök ismét fölemelték az árakat, miből épen sok hasznuk nincs, mert a látogatók nem restelnek a városban vásárolt vacsorát con amore a szabadban, itt-ott a pázsitra heveredve elkölteni. Még sajnálatraméltóbb, hogy a kiállitás világhirü zenekara aug. 20 ától kezdve már nem fog a kiállitáson játszani, s pedig azért nem, mert a kiállitási bizottság nem épitette föl a megigért zeneerkélyt, hol jó s rosz időben egyaránt játszhatott volna.

Az amerikai osztályban nagyszerü kiállitmány van s ez nem egyéb, mint 82 neme a tengeralatti távirdáknak. Érdekes már csak azért is, mert minden faj mellett a huzal átmetszete is látható, s annak belső összetételét is meg lehet vizsgálni.

— Szerdán szerencsétlenség is történt. Egy fiatal hölgy akart épen a forgantyun át a közkiállitásba lépni, midőn ruhái egyszerre csak lángba borultak. Az ott álló kiállitási ellenőr azonban rögtön a szerencsétlen nő segélyére rohant, s ruháin a tüzet oltani kezdé, mi nagy erőfeszités után sikerült is. A tüz egy eldobott égő szivar következtében kapott a hölgy ruháiba.

UJDONSÁGOK.

* **Gyülések.** Holnap vasárnap délelőtt 10 órakor a baloldali pártbizottmány a városház nagytanácstermében, — 11 órakor a polgári lövésztársulat a kistanácsteremben — a népünnepély programmjának megállapitása végett, — a városi törvényhatósági bizottmány pedig holnapután hetfőn d. e. ¾8 kor, a király születésnapja megünnepelése tárgyában fog öszszegyülni.

* **Telegdi K Lajos temetése** tegnap reggel 7 órakor nagy részvét közt ment végbe. Sokan gyültünk össze koporsója körül, hogy végbucsut mondjunk a jó barátnak, lelkes polgárnak, tántorithatlan hazafinak s a müveltség élénk tevékenységü terjesztőjének. Csak fia volt távol, a ki nem is sejté a veszteséget, mely különösen őt érte. A háznál Révész Imre mondott mély ihletettségü imát, majd az

TÁRCZA.

Debreczen 24 év előtt.

— Mind inkább gyérül azok száma, kik az 1849-ik évi muszka hadjáratnak tanui valának.

Még ma sincs megirva az 18⁴⁸/₉ ki szabadságharcznak hü és részletes történelme.

Azok, kiket a magyar kormány a harczok történetiróiul kinevezett, vagy nem irták meg tapasztalataikat ugy, hogy azok minden nevezetesebb részletet kiemeltek volna, vagy legalább müveiket nem bocsáták vi lág elé.

Sok érdekes adat hiányzik arra, hogy általában a szabadságharcznak, sőt arra nézve is, hogy egyes városok története kellő világitásba helyezve előadathassék ....

Nem czélunk egy egészet adni városunkat illetőleg abból, amit czikkünk homlokára irtunk; csak összefüggetlen részleteket sorolunk el, melyeket egykor tán hivatott iró felhasználhat városunk részletes történelmének összeállitásánál ....

A debreczeni csatát, mely 1849 ik évi augustus 2-án d. u. 2 órától 5 ig folyt le, szépen leirta Szücs István „Debreczen története" szerzője, még az 1850-ik évben az akkori Csokonai lapokban; s azóta felhasználták azt nemcsak naptárirók, hanem jeles harczászati szerzők is müveikben.

Arra tehát nem akarunk itt kiterjeszkedni.

Kezdjük ott a hol a tulajdonképeni csata bevégződött.

A 7—8000. főt számlált magyar hadak a csata vesztével két főágra szakadva rendetlenül vonultak vissza; egy része V.-Pércs felé, más része pedig M. Pércs felé huzódott.

A muszkák tizszerannyi hada ellepte a város környékét; s rendetlen rohamokban csapkodtak be a védetlen város utczáiba; főkép hatvan utcza volt az irány, melyen a cserkeszek s kozákok kivont karddal, felvont pisztolylyal, a győzelemtől s rablási vágytól elvakitva rohantak be, a menekülő védtelen polgárokat, nőket és gyermekeket lovaikkal tapodtatva, kardjaikkal vagdalva és lelövöldözve, mig a főpiaczra nem értek; mások a főpiaczra nem is kivánkozva, azonnal rabláshoz fogtak; egyeseket s egész házakat kegyetlenkedés közt kifosztva minden értékéből. A rablás kevés idő mulva általánossá lőn, s tartott rendszeresen 3 napig, rendszer nélkül pedig hetekig is. Nem tagadhatni hogy egyes száguldozók s zsarolók erős ellenállásra találtak a polgárok közt, sőt nem egykét muszka lelte sirját is a rablás szinhelyén ....

A negyedik nap már nem volt a rablás engedélyezve. S a maszkatisztek — kik legtöbbnyire kellő miveltséget tanusitottak — sok családot megszabaditottak a zsarolástól és halálos küzdelmektől.

A 3 napi rablás főkép azért volt engedélyezve, hogy egyfelől a vitéz seregek jutalomban részesüljenek; másfelől azért, mert a muszkák fővezére Paskevics ezt a dicsőséget csak is kegyelemből engedélyezte a városnak, ahelyett, hogy — amint akarta — a nagy templomot és általában a várost földig lövesse...

A muszkák a rablás betiltása után, igen ügyesek voltak abban, hogy a lakosság által a földbe rejtett arany- s ezüstnemüeket és egyéb értékes tárgyakat is kikutassák. Puskáikkal verdesték az udvarokon a földet, a ahol észrevették, hogy reng a gödrökre hányt föld, ott azonnal hozzáfogtak az ásáshoz, s legtöbbnyire kellő sikerrel.

A pinczéket kiváló kedvvel verték fel, s kivált a pálinkát kedvelték. Nem ritkán lehetett azonban látni, hogy a vitézek — már egyebet nem kapván — a nyers krumplit és ugorkát is falták hajastól, sokszor tejbe hányva, amit a magyarok nézni is irtóztak...

A főpiacz a nagy templomtól kezdve váradutcza végéig istálló volt, ott lovak voltak végig kikötve s jászlakrögtönözve azok számára.

A városházban pedig az elfogott honvédek s nemzetőrök őriztettek s soroztattak be Szirmay osztrák cs. ezredes parancsára: Amellett megkezdetett a faggatás — s a kinzás rendszeresen..

Zichy Ferencz gróf cs. k. biztos többi közt azt a dicsőséget szerezte magának, hogy Szanka Józsefet, az „Alföldi Hirlap" egyik szerkesztőjét szabad czikkeiért deresre huzatván, kozákokkal megkancsukáztatta; amibe végre belé is halt a derék férfiu, családja pedig elpusztult utána...

Nőket hetekig nem lehetett látni az utczákon. A családok titkon sirtak, sohajtoztak, s remegtek a rejtegetett honvédek s nemzetőrök életéért, — mély gyászba borulva a szenvedő hazáért...

A honfiszerelem legkisebb nyilatkozata akkor felségsértés volt, s börtönnel és halállal büntettetett.

Igy tartott ez iszonyu állapot hónapokig.

A muszkák végre eltávoztak.

Az osztrákok, kik helyeiket elfoglalták, sokkal dühösebbek voltak; fájdalom, sok rosz lelkü magyar által támogattatván.

A vérfördők és börtönök története ismeretes. Itt már összeolvadt városunk története a hazáéval!

...h...y

elhunyt rövid életrajzát olvasta fel s végül bucsuszókat hangoztatott az elköltözötthöz, a vallás igéivel vigasztalván a gyászoló családot s a méltán kesergő gyülekezetet. Végre kivitték a kedves halottat oda, hol nincs többé öröm és szenvedés. S most a czeglédutczai temetőben aluszsza örök álmát, három év előtt elhunyt kedves neje mellett. Lengjen a béke szelid angyala porai felett! Legyen áldott köztünk emlékezete!

* **A reáliskola sorsa.** A városi közgyülésből kiküldött bizottság a reáliskolát még most is csak ideiglenesen véli felállitatni, a mi sem az ügynek, sem a városnak előnyére nem lehet. A költségvetés jövő évre a 4 osztályu reáliskolát illetőleg következő: igazgatótanárnak 1200 ft, négy tanárnak 4000 ft, történelemtanárnak 300 ft, vegytantanárnak 600 ft, franczia nyelvtanárnak 350 ft, irodai szükség 25 ft, pedellusnak 200 ft, együtt **6675 ft.** A fedezet következő: 1980 forint a város évi dotácziója, a főiskola 22 ezer ft tőke után 1100 ftot fizet, 12 frtos tandij mellett bejő 1000 frt; fedezetlenül marad 2595 frt, melyet a városnak kell előteremteni. Kevés pótlással állandó, s Debreczen város méltóságának megfelelő reáliskolát lehetne teremteni. E terv ugyan még a közgyülés elé kerül, s ez lesz hivatva a felett határozni. Megérdemelné e fontos tárgy, hogy rendkivüli közgyülés hivassék össze; de ha ez nem történik is, a szeptemberi közgyülésen még nem lesz késő az ügyet tüzetes tárgyalás alá venni. A városi közgyülésnek a polgárság érdekéből elhalaszthatlan kötelessége már, hogy állandó reáliskolát alapitson. Az ideiglenességben soha sem volt köszönet. S ha már költ a város, költsön ugy, hogy legyen valami látatja. A városi polgárságnak kell szorgalmazni az állandó reáliskola felállitását. Ezt kivánja saját érdeke. A közgyülés ismert tapintatáról és ügybuzgalmáról felteszszük, hogy siet kimondani a reáliskola állandósitását.

* **Révész Imre** „Magyar prot. egyházi és iskolai figyelmező"-jének aug. és szeptemberi füzete megjelent. A derék szerkesztő hosszu czikkben tárgyalja a magyar ref. egyház számára egyházi főhatóságul felállittatni szándékolt konvent ügyét. Garádi Huszár Gálról ir, s azon uj adatot mondja róla, hogy ő volt Nagy-Szombat első prot. papja. Rácz K. folytatva közli Sinai érdekes jegyzeteit. Márk Ferencz Bázelből egy népünnepélyt ir le. A füzethez van mellékelve Frecska Lajos az „Unitár támadások a protestántizmus ellen és a prot. egylet" czimü czikke. A jelesen szerkesztett füzetet ismételve ajánljuk olvasóink becses figyelmébe.

* **Debreczenben** az uralkodó járvány julius 6 án ütött ki; ez időtől kezdve aug. 14-ig 644 kolerabetegülési eset merült fel, meghalt 271, a többi részint meggyógyult, részint ápolás alatt áll.

* **Iskolaügy.** Az állandó kolera-bizottság határozata értelmében, a fi és leány tanitás megkezdése, ujabb rendeletig ismét felfüggesztetik. Az iskolák megnyitásának ideje majd házankénti hirdetés utján fog tudomásra hozatni. Debreczen 1873. aug. 16. Az iskolai igazgatóság.

* **A „Bika"** vendéglő körül, nagyujutcza elején, a meddig t. i. a vendéglő telke és kerete tart, oly rondaságban tartatik a járda, hogy — a magán házbirtokosok dicséretes példájával ellenkezőleg — ott sem nem sepernek, sem nem locsolnak; hanem a seprés a jótékonyan működő szelekre bizatik, ez pedig széles jó kedvében a vendéglőt ugy körül prémezi szeméttel, hogy azon undorral kell átgázolnunk. De meg kell emlitenünk azt is, hogy ezen gyalogjárda mindkét oldala annyira rosz állapotban van, annyira lyukacsos, hogy az ott járók-kelők minden lépten nyomon ki vannak téve a nyaktörő bukfenczeknek. Beküldetett.

* **A kolerakórházban** — mint több oldalról panaszkodnak — az ápolásra nincs kellő gond forditva; e mellett bizonyit az is, hogy valahány ember oda került, csaknem mind meghalt. Felhivjuk ez ügyre az egészségügyi bizottmány figyelmét.

* **Nyilt számadás** a debreczeni állandó szinház nyugdijintézete gyarapitására befolyt kegyes adományokról: 16-ik közlemény. Makó István 193-ik számu ivén — gyüjtő családja tagjai között gyüjtött 11 frt, a 15-ik sz. iv nyomán Jármy Márton kotaji birtokos 100 frt. alapitványából törleszti a 2-ik részletet = 20 frt. Zoltán János apagyi birtokos alapitó 1872, s 1873-ik évre fizetett 6%-ot 12 frt. — Zoltán Ferencz alapitó a 100 frtot egészen befizette s egy és fél évi 6% fejében küldött 9 frtot = együtt 152 frt o. é., mely összeg immár gyümölcsöző állapotba tétetett! A kegyes és jótékony intézmény érdekében hálás érzettel közli s a még be nem adott aláirási iveket, illetőktől mielőbb beadatni tisztelettel kéri Debreczen, 1873. aug. 16. Varga Lajos elnök.

* **Napi jelentés** a kolerajárványról. Debreczenben tegnap aug. 15-én 32 uj betegülési eset fordult elő, meggyógyult 24, meghalt 14, (négy nap óta apad a halottak száma,) ápolás alatt 142 maradt.

* **Megjelent** s beküldetett szerkesztőségünkhöz: Az elzárt. Regény 3 kötetben; irta Berthet Illés; forditotta Tóth Vincze. Ára 2 frt 40 kr. Kis patakokból (lesznek a nagy folyók.) Regény két kötetben; irta Kock Pál; forditotta Ozoray Árpád. Ára 1 frt 60 kr. Egy világváros titkai, vagy vétkes és vezeklő nő. Regény; irta Born György; forditotta Tabódy József. Megjelent eddig az 1—7 kötet, folytatása következik. Ára egyegy kötetnek 80 kr. Három királyné. Regényes korrajz 2 kötetben; irta a „Picciola" szerzője Saintine B. X; forditotta Csukássi József. Ára 1 frt 60 kr. A müvek kiállitása Lauffer Vilmos ügybuzgó könyvkiadó ügyességéről tanuskodik. A müvek szerzőinek neve elég ajánlat arra, hogy közönségünk pártfogását kiérdemeljék.

* **A helybeli** kap. hivataltól vettük e sorokat közlés végett: Huszt város tanácsának f. év és hó 11 én 840. sz. s. kelt megkeresése folytán közhirré tétetik, miszerint nevezett városban a szokásos n. boldogasszonynapi országos vásár ezuttal is augusztus hó 25 és 26 ik napjain megtartatik. — Debreczen 1873. augustus 13. Kapitányi hivatal.

* **A káromkodás** meggátlása tekintetéből Sánta István hozzánk hosszabb czikket küldött, melynek veleje az, hogy az egyházközségek nevezzenek ki oly bizottságot, mely a káromkodás meggátlásának czélszerü módairól gondoskodjék.

* **Igazitás.** A mult számunkban emlitett gyógyhatásu epeszappan kiscsapóutczán 388. sz. háznál Aranyinénál kapható, mit a többi lakó iránti tekintetből jelzünk.

„ Karczagról veszszük a szomoru hirt, hogy az ottani derék lelkész Csethe Lajos és neje négy napi időközben a járvány áldozatául estek. Béke poraikra!

Fővárosi értesitő.

** A háromdobutczai 6. számu ház tulajdonosa 65 lakója házbérének 10 százalékát elengedte. Ez már ritkaság.

** A Fröbel-nőegylet ma nyitá meg 3-ik gyermekkertét a nagy mezőutczában.

** A tüzoltóegylet tegnap közgyakorlatot tartott.

KÖZGAZDASÁG.

Válasz „A rozsda kisértet ellen."

(Vége.)

Ha van az elméleti tanulásnak barátja, és is az vagyok és voltam; csakhogy nekem sajátságos életem azon téren nagyon kevés időt engedett. Ha mégis üres időm került, azt kedvencz tárgyamra a természettudományok olvasgatására forditottam. Sőt ki mondom, hogy az életben alig van pálya, mely ennek tanulmányozását teljesen nélkülözhetné; minélfogva mindazon ifjak, kik idejöket jártyajáték s egyéb dévajságokra pazarolják, mig igy emberi méltóságuk megdöntésére, s anyagi és szellemi erejök kifejtése meggátlására törnek: ha a helyett a természettudományok olvasgatására és gyakorlati kisérlettételek alkalmazásával foglalkoznának, hasznos foglalkozásuknak hálás sikere felett örvendhetnének. Laikus felfogásaim szerint a tudomány bölcsője a tanulás, eleme a tárgyak feletti beható gondolkozás, kifejtője a gyakorlati kisérletek tétele.

E tényezők összemüködése nélkül valódi megdönthetlen tudomány nem képzelhető, beismerem: de azt elnem fogadhatom, hogy azok valamelyikét nélkülöző, de azon téren buvárkodott, gyakorlatilag tapasztalt férfinak nem lehetne egy és más tárgyban helyes foglalkozása és itélete.

3. Hogy én a górcsővel való vizsgálat nélkül nem lehetek képes helyes itéletet nyilvánitani, stb.

Ezt vitatni nincs szándékom, csak azt jegyzem meg rá, hogy Hochstätter tanár után J. F. ur is a Hon 162. számában állitja, hogy a rozsda górcsővizsgálat után itélve a sok eső által a földben levő savak rendetlen tömegben felszivódásából ered; ezt mondtam én is, noha górcsővizsgálat nélkül.

Ugyde már azóta a tudomány férfiai megtartották felette az értekezletet, s a sok tudós igen sok vizsgálatot tehetett górcsővel, mégis előbbi gyülésen nem volt teljes megállapodásuk a rozsda okára nézve, csak az aug. 1-én tartott szükebb értekezlet jött annyira, miszerint kimondta a rozsda okára nézve eltérés nincsen.

Jóllehet a közlött jegyzőkönyvben nem ismételtetett az ok, de azt hiszem, hogy az lett elfogadva, a mi már jul. 30 és 31 diki értekezleten hangsulyoztatott, miszerint az a sok eső és fagy nélküli tél miatt a talajnak különböző sav anyagai zavarából származott.

De itt a java; a jegyzőkönyv végén a keresk. és földm. miniszterium felkéretni határoztatott, hogy ez állitson a központon, Budapesten mielőbb egy „Növényélettani állomást," melynek feladata lenne szorosabban a gazdasági növényekkel foglalkozni; indokul hozván fel, hogy csak a koronkénti vizsgálat és tanulmányozás állal lehet a vész okát kipuhatolni, s óvszerekről gondoskodni.

E véghatározat eléggé világosan támogatja az én észrevételeim alaposságát, mely szerint minden sok tanulmányozásuk mellett is maguk a tudós férfiak sürgetik gyakorlatilag tanulmányozni a növényélettant, s ezáltal ismét az bizonyittatik, hogy nem helyes a „közlemények" t. szerkesztője részéről a földmivelők észleletei közlésének a szakirodalomból való leszoritására törekvés; annyivalinkább, mert a mit a gondolkozni s buvárkodni szokott földmüves minden időben lát és tanulmányozhat: azt a tudomány férfiui az ezután felállitandó „Növény-élettan" intézetében fogják tanulmányozni.

T. E.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:

OLÁH KÁROLY.

Főmunkatárs:

SZATMARI KÁROLY.

Nyilttér.

Finom ó-borok.

Érmelléki fehér és szegszárdi veres, hordó, és akó számra, mint szinte palaczkokban is; továbbá igen erős tüzes 1869-ki pezsgő bakator, tokai és bakator aszuborok palaczkokban, és 1872-ki érmelléki bor hordó és akószámra, jutányos áron Posszert Jánosnál Debreczenben saját piaczutczai 1903. számu háznál kapható.

504 1—6

HIRDETÉSEK.

Tiszavidéki és 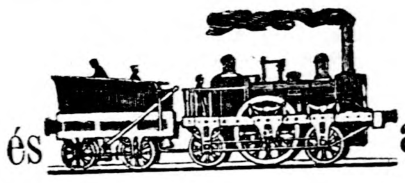 arad-temesvári

VASUT.

MENETREND

1873. évi május hó 1-től kezdve további intézkedésig.

I. Bécsből és Pestről Kassa felé.

	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napsz.
Bécs északiv.in.	8	—	este	8	30	reggel.			
„ állam v	8	20		8	45				
Pest	7	30	reggel	6	26	este.			
Czegléd	10	18	délelőtt	9	8	„			
Szolnok	11	22	„	10	4	éjjel.			
P.-Ladány	2	1	délután	1	2	„			
Debreczen	3	51	„	2	52	reggel			
Nyiregyh.	5	57	„	4	22	„			
Szerencs	8	10	este	6	1	„			
Miskolcz	10	49	éjjel	7	55	délel.	2	6	délut.
Kassa érk.	3	22	„	12	14	délután	4	52	„

IV. Kassáról Pest és Bécs felé.

	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak	ó.	p.	
Kassa ind.	4	20	regg.	9	34	délel.	6	—	délután
Miskolcz	7	9	„	1	56	délut.	9	50	este. érk
Szerencs	8	35	„	4	9	„			
Niregyh.	10	47	délelőtt	7	26	este.			
Debreczen	12	47	délut.	10	34	éjjel.			
P.-Ladány	2	25	„	12	43	„			
Szolnok	4	54	„	4	46	regg.			
Czegléd érk.	5	47	„	5	59	„			
Pest „	8	41	este.	8	45	„			
Bécs állam „	6	3	regg.	6	9	este.			
„ északi v.	6	20	„	6	24	„			

II. Bécsből és Pestről Arad és Temesvár felé.

		ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak
Bécs északiv.	indulás	8	—	este.	8	30	regg.
„ államv.	„	8	20	„	8	45	„
Pest	„	7	30	reggel.	6	26	este.
Czegléd	„	10	18	délel.	9	18	„
Szolnok	„	11	12	„	10	40	éjjel
Mező-Tur	„	12	22	délut.	12	36	„
Csaba	„	2	1	„	3	30	regg.
Arad	érkezés	3	42	„	6	4	„
„	indulás	4	35	„	6	23	„
Vinga	„	5	44	„	7	32	„
Temesvár	érkezés	7	1	estve	8	49	„

V. Temesvár és Aradról Pest és Bécs felé.

		ó.	p.	napszak	ó	p.	napsz.
Temesvár	indul	8	55	reggel	5	29	délután
Vinga	„	10	24	délelőtt	7	16	este.
Arad	érkezés	11	21	„	8	34	„
	indulás	12	25	délut.	9	4	„
Csaba	„	2	10	„	11	41	éjjel.
Mező-Tur	„	3	41	„	2	13	„
Szolnok	„	4	54	„	4	17	reggel
Czegléd	érkezés	5	47	este.	5	49	„
Pest	„	8	31	„	8	45	„
Bécs államv.	„	6	3	regg.	6	9	este
„ északi v.	„	6	20	„	6	24	„

III. Bécsből és Pestről Nagyvárad felé.

	ó.	p.	napszak	ó.	p.	napszak
Bécs északiv. indul.	8	—	este.	8	30	regg.
„ állam v. „	8	20	„	8	45	„
Pest „	7	30	regg.	6	26	este.
Czegléd „	10	18	„	9	8	„
P.-Ladány „	2	35	délut.	1	26	éjjel.
B.-Ujfalu „	3	35	„	2	48	regg.
N.-Várad érkez.	4	47	„	4	6	„

VI. Nagyváradról Pest és Bécs felé.

	ó.	p.	napsz.	ó.	p.	napszak
N.-Várad indul.	11	22	délel.	9	5	este.
B.-Ujfalu	12	28	délut.	10	33	éjjel.
P.-Ladány érkez.	1	23	„	11	44	„
Czegléd „	5	47	„	5	59	regg
Pest „	8	31	este.	8	45	„
Béos államv. „	6	3	regg.	6	9	e.
„ északi v. „	6	20	„	6	24	„

A vonatok indulási ideje a közbeeső állomásokról, valamint azok csatlakozása Aradon, Csabán, Debreczenben, N.-Váradon, Kassán, Miskolczon, Szerencsen és Temesvárott, a pályaudvarookon kifüggesztett menetrendekből tudható meg.

Az üzlet igazgatóság.

Arverési hirdetés.

Mely szerint szab. királyi Debreczen város tanácsa részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a czeglédutczai bika akol háta megett eső üres térből 425 négyszegöl épületi faanyagok árulási és tartási helyéül kiszakittatván, az folyó évi augusztus hó 22-kén d. e. 9 órakor a helyszinén; — továbbá: az ugynevezett Csicsogó, vagy Szarvas nevü korcsma italmérési joggal és a mellette lévő mészárszékkel együtt ugyancsak folyó évi október hó 3-dik napján d. e. 9 órakor a városház nagytanácstermében tartandó közönséges árverés utján haszonbérbe fognak kiadatni, s az árverési feltételek a város számvevő hivatalánál lévén letéve, azokat a bérleni kivánók ott a hivatalos órák alatt megolvashatják, sőt azokról alólirottnál is kellő felvilágositást szerezhetnek.

Kelt Debreczenben, aug. 4. 1873.

Barcsay István,
kiküldött tanácsnok.

485 3—3

Haszonbérbe adandó birtok.

A Juszt Károly-féle 360 holdnyi pusztabagosi birtok, 1½ órányira Debreczentől, több évre haszonbérbe adandó.

Értekezhetni Szabó Lajos kereskedésében.

468 4—6

Eladó kaszálló.

Fancsikán a látóhegynél az ugynevezett biró lapossán tiz és fél régi bogjás kaszálló szabad kézből eladó. — Értekezhetni a tulajdonossal Csapóutcza 359. szám alatt.

502 1—2

Mentze A. H. varrógép raktárában

Debreczenben kaphatók a felülmulhatlanul elismert

Wehler és Wilson családi varrógépei.

Frister és Rossmanntól Berlinből ajánlja a Debreczen és vidéke részére gazdag választékban felszerelt családi varrógépei **főraktárát Mentze A. H. Széchenyi utczán 1813. sz. a.**

Egyenlően alkalmazhatók Moll, vászon, posztó, selyem, rips és durva szövetekre, fejér ruha gyártás és női ruha varrásnál minden más gépek által felülmulhatlan.

Összes kiállitása egybefoglalva könyü és zajnélküljárattal; 5 évi jótállással! Személyes jelenlétnél dijnélküli oktatás. — Vezérkönyvek magyar, német és franczia nyelven olcsó áron.

Naponként növekedő kelet és a t, vevőimnek teljes megelégedése legjobbb bizonyitvány fentirt varrógépek sokfélékép használhatóságáról.

Minden más varrógépek, mint „Howe, Singer, Grower és Backer stb. kiárulási bámulatig olcsón, gyári áron alul.

173 9—12

Különlegességek.

(Specialitäten.)

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, miszerint a folyó hó 20 tól kezdve, a magyar királyi

dohány és szivar különlegességek

árudáját átvevén, ezeknek elárusitását a helybeli magyar királyi dohány és szivar főtőzsdében folyvást, a legdusabb választékban, a nagy érd. közönség rendelkezésére tartom.

Igérem, a legpontosabb kiszolgáltatást, és megjegyzem, hogy bármely postai rendelmény, a megfelelő előleg beküldése mellett, azonnal eszközöltetik.

LÖW R.

454 7—16

Jelentés.

Tisztelettel hozom tudomására a nőközönségnek, miszerint, mint okleveles szülésznő, az egyetemi szülkórodában szerzett huzamos gyakorlat után, e városban letelepedtem, s eléren működésemet itt helyben tovább folytatom; mire nézve magamat a tisztelt nő-közönség becses pártfogásába ajánlom.

Minden esetben, — és női bajoknál a titokmegőrizteték.

Tisztelettel
Özv. Oroszkövy Józsefné, szül. Egyed Berta.

Szegényeknek ingyen segély.
Lakásom: Hatvan- és kismesterutcza szegletén 1099. sz. alatt.

503 1—3

Építési árlejtési hirdetmény.

A m. kir. dohánybeváltó hivatalnál Nyiregyházán folyó 1873. évi november hó 15-ig egy uj dohányraktár építendő.

A költségvetésileg kiszámitott építkezési költségek következők:

Kőmives munkáért építkezési anyaggal együtt	7066 frt	21 kr.
Kőfaragó munkáért	218 „	40 „
Ácsmunkáért anyaggal együtt	12,072 „	54 „
Asztalos munkáért	833 „	— „
Lakatos munkáért	881 „	4 „
Üveges munkáért	60 „	80 „
Mázoló munkáért	212 „	— „
Egy felhuzó gépért	120 „	— „
Az ahoz szükségelt állványért az anyaggal együtt	119 „	32 „
Összesen	21,583 frt	31 kr.

Ezen összegből levonandók a kincstár részéről már beszerzett és az építkezési helyszinre szállitott 352 db 6—10 öl hosszu lágy szálfának költségvetésileg kiszámitott ára, mely szálfák az illető építkezési vállalkozónak gerenda- és fedélszetfának kiszolgáltatni fognak, azaz 4787 frt 74 kr. Marad tehát kikiáltási árnak 16,795 frt 57 kr.

Az építkezés biztositása tekintetéből Debreczenben a m. kir. dohánybeváltó felügyelőségnél folyó 1873. évi augusztus hó 25-én versenytárgyalás fog tartatni, melynél az előirt kellékekkel ellátott irásbeli ajánlatok fentérintett napon déli 12 óráig elfogadtatnak.

A többi ajánlati határozmányok és szerződési feltételek, valamint az építési terv az előirányzat és költségvetéssel együtt a szokásos hivatali órákban nevezett m. kir. dohánybeváltó felügyelőségnél megszemlélhetők.

A magy. kir. pénzügyministeriumtól.

501 2—3

Kocsigyártó

Oravszky Jánosnak van szerencséje értesiteni a t. cz. uraságokat és az egész közönséget, hogy nála legjobb anyagokból pontos és szilárd készitményü diszkocsik nagy választékban jutányosan kaphatók; továbbá tudatja, hogy szakába tartozó müvek kijavitását, vagy rendelet és kivánság szerint ujak készitését jutányos dij mellett elvállalja, s a t. cz. közönség igényének, várakozásának megfelelni legfőbb feladatának és kötelességének ismeri.

Lakása Darabosutcza 1051. sz. alatt a ref. főiskola sorján.

500 2—3

Eladó majorsági föld.

A váradutczai temető közelében akáczczal körül ültetett 4 hold majorsági föld eladó. Értekezhetni timárutczán 2284. szám alatti lakó tulajdonossal.

470 3—3

Debreczen, 1873. nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában.

1873. V. évfolyam

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

A pártkérdéshez.*)

Angyalos, aug.

Tisztelt szerkesztő ur! Falusi geteltségemben csak ma tétetvén messé a „Debreczen" aug. 7-ki szá melyben egy névtelen czikkiró az lenőrben" megjelent czikkemet figye s birálatára méltatta, engedje meg, én is ugyanazon lapban felelhessek, ben ellenem a támadás történt.

Ha nyilvánitott nézeteim tá gosan, s minden személyeskedés — mint irva voltak — támadtat birálttattak volna meg, akkor a b örömmel fogadtam volna, mert eszméim, habár szilárd meggyőző alapultak is, lehetnek tévesek, s a mecsere által minden kérdés csak s nagyobb világitásban tünik elő.

De czikkiró, a helyett, hogy egyenes czáfolatába bocsátkozott tételeket állit fel s azokat czáfolja oly állitásokat fog reám, melyeke nem irtam, s egész czikke nagy személyeskedésből és gyanusitá áll; — még sem tehetem, hogy egy pár érvelésére, mely czikkében dül tárgyilagos és személyeskedéstő valamint az ellenemi gyanusitások revételeimet meg ne tegyem.

Azt mondja czikkiró, hogy h vánitott egyéni nézeteimet a párt taná s egyéneit minden áron korm akarná juttatni, akkor a párt teljesen érthetetlen, mert a mult ü alatt több izben állott volna módj jelen kormányt megbuktatni, s e azt még támogatta.

Ez merőben téves állitás, me ször pártunk e czélra hivatott e nek mindenáron kormányra juttat sem akarom, annyival kevésbé a ják hivatott egyéneink és a párt én soha nem is mondtam; — mondtam igenis azt, hogy pártun ségre jutása esetére, — elveink le feláldozása nélkül, sőt épen azokn dalra juttatatása tekintetéből s érdekében, nemcsak szükségesn kötelességnek is tartom a kormán telét; — sőt nyilvánitottam azon óhajtásomat is, hogy nemcsak a téren, hanem a reformkérdések alakulható párttöbbség kormány — s igy nem a kormánypárttal kezve — részt vennének pártun tott egyénei, az eddigi kormány követett hibák megszüntetése, s a lehetőleg helyrehozatalának elő hazánk szellemi s anyagi jobl előmozditása s felvirágoztatása sz jából, s mindkét nézetem, felfogá rint kellően indokoltam is.

Téves másodszor azon álli hogy pártunknak több izben le alkalma a kormányt megbuktatn állitás vagy merő tájékozatlansá el, vagy czikkiró maga is széls dali egyén lévén, azon pártnak tott vádjával él, — mert ezen talán egyetlen eset kivételével s állott elő, s azon eset is nem az jelzett ujabb pártalakulás által, igenis előállhatott volna, — de m sem egész biztosan, — ha fe volna magunkat használtatni e

*) E czikkre holnap teszszük revételeinket.

TÁRCZA.

SZÜLETÉS ÉS MÜVEL

Regény négy kötetben.

Irta Schwartz Mária Z

Harmadik rész.

(Folytatás)

Moulin Gabriella.

— Moulin! ismétlé Eliás, a mozdulatával. Mik szülei?

— Anyja özvegy és a de l'Ec decine utczában ... szám alatt lakik. szerencsétlen esemény folytán a S meghalt.

— Ez az özvegy tehát, kit h restem két év óta? mormogá Eliás s néhány perczig fel s alá járt a s

Ábrahám tekintete követte őt

Nehány pillanat mulva mond

— Holnap ujra felvegyük a tá ségem van rá hogy egyedül legyek

Kezet nyujtott Ábrahámnak

Még midőn ifju voltam, elrab